

Utrikesdepartementet

Avd:

Grupp:

Mål:

Helierstedts ändamål

att detta icke göres offentligt.

(ingen i master copy)

ingen

Lemnat mig av Domsrätt 7/12 51

P 2 Dec 51

Ital. nympol. re base
i dom.

Protokoll

Över samtal med italienske medborgaren dr Claudio de Mohr
söndagen den 16 och måndagen den 17 december 1951. (Samta-
let fördes på franska språket i närvaro av författaren
Rudolph Philip, vilken någotsånär förstår franska språket)

Dr de Mohr förklarade sig villig att lämna ytter-
ligare detaljer sedan han erhållit en försäkran om att nå
ytterligare publicering icke skulle komma till stånd.
På begäran ritade dr de Mohr en skiss över fängelset Lefo-
tovskaja, och det visade sig att detta fängelse är upp-
fört i fyra våningar med rezdechausséen inberäknad. I des-
sa fyra våningar finnas celler men i vindsvåningen finnas
däremot icke några celler. Fängelsets utseende framgår av
skiss. Dr de Mohr kände icke till namnet på gatan, där
fängelset är beläget. Det befinner sig i stadens utkant
och norr och öster om fängelset ligger stora industrian-
läggningar.

I enlighet med dr de Mohrs tidigare berättelser
uppgår han, att han då han blev tillfångatagen 1944, sam-
manträffade med en svensk jude vid namn Cantor, som inne-
hade någon befattning vid svenska legationen i Sofia. Det-
ta sammanträffande ägde rum i Dobrice, och vid sammanträ-
fandet talade dr de Mohr med Cantor och förklarade, att
han och de övriga italienska diplomaterna i Sofia tydlige-
voro på väg att deporteras till Ryssland. Cantor sade sig
vilja intervenera hos ryssarna för att om möjligt hindra
deportation. Förutom Cantor skulle även en annan svensk,
anställd vid svenska beskickningen i Sofia och vilkens
namns fonetiskt låter som Oddgren ha känt till att de ita-

Oddgren

Italienska informationskontoret
är inte en del av inhälsningarna
offentliggöras.

lienska diplomaterna deporterades. Sammanträffandet ägde rum den 20 september 1944.

128
Tillsammans med de övriga italienska diplomaterna fördes dr de Mohr till Lefortovska/^{sk} fängelset, där han omedelbart insattes i cell 152, belägen i tredje våningen rezdechausséen inberäknad. I samma cell inspärrades också sistnämnda dag den italienske kanslisten M. Rohci och en annan italiensk medborgare, M. Simen, vilken också varit anställd vid italienska beskickningen i Sofia, (utkarriären). Simen stannade kvar i cell 152 till den 11 januari 1945, då han placerades i en annan cell i samma fängelse. Dr de Mohr känner ej till hans nuvarande adress i Italien och han säger sig vara säker på att M. Simen ej känner till någonting om Wallenberg.

I granncellen, nr 153 voro vid denna tidpunkt inspärrade, efter vad dr de Mohr senare erfor, tvenne tyska medborgare, av vilka den ene hette Mohrmann, vilken talade italienska, och en vid namn Poertzgen (Poertzgen?). Den sistnämnde skulle ha varit anställd vid den tyske militärattachés kansli i Budapest. Nummen på fångarna i cell hade dr de Mohr erfarit på följande sätt. En dag hade dr de Mohr och hans cellkamrater hört knackningar i väggen från granncellen. Knackningarna hade vi sig vara någon slags code och dr de Mohr hade bätt M. Simen, som var sjöofficer, att svara medels knackningar på morsealfabetet. Fångarna i granncellen förstodo emellertid icke Morse-tecknen, men så småningom hade man kommit underfund med att man kunde meddela sig på den enkla coden, som består däri att man slår ett slag för A två slag för B etc., och så småningom hade man kunnat för/sig förståda för varandra. Just genom dessa knackningar erfor dr de Mohr att det var de förenämnda herrarna Mohrmann och Poertzgen som befunno sig i cell 153. Denna kontakt nåddes i november 1944. Man måste vara mycket för

Nu 144

siktig, då man begagnar sig av denna metod för meddelanden till varandra, enär vaktposten ute i korridoren strängde sig så att han om möjligt kunde höra knackningarna och i så fall förhindra dem. Övervakningen i fängeset var mycket sträng, sålunda stod på någon slags plattform, varifrån man hade utsikt över fängelsebyggnadens solfjäderformigt byggda avdelningar, en vaktpost, försedd med en röd och en vit flagga. Då en fånge skulle föras från cellen, t. ex. för förhör, måste fångvaktarna avvakta klarsignal från ~~posten~~ posten med flaggorna, så att icke två fångar kunde komma i tillfälle att se varandra.

(Det hittills nedtecknade samtalet ägde rum under söndagen den 16, då avbrott måste ske på grund av att dr de Mohr tidigare avtalat ett sammanträffande med en bekant. Samtalet fortsattes sedan under måndagen den 17 med början kl. 15:45.)

På samma sätt som man tidigare konstaterat ^{Willeh} som befunno sig i cell 153, hade man fått klart för sig att i cell 151 befunno sig två andra tyskar "Generalsekretär vid tyska ^{Kontoret} ~~ambassaden~~ i Bukarest, Supprian, och attachén (handelsagent) vid ^{Willeh} ~~samma~~ ambassad, Wallenstein. Innan Wallenstein kom till cell 151, hade en annan tysk medborgare, pressattachén "Welkisch", varit inspärrad i denna cell från den 21 september 1944 till november 1944. Med anledning av ^{att} dr de Mohr trots avsaknad av kalender kunde angiva exakta tider för de olika händelserna, tillfrågades han hur det kunde vara möjligt, att man, då man sitter inspärrad i en cell, kan hålla reda på tiderna så noga. Dr de Mohr förklarade, att fångarna brukade rita ett streck i dammet på väggen för varje dag som gick, och därför kunde man hålla reda på tiderna mycket bra. Den 18 april 1945 överfördes Supprian från cell 151

till dr de Mohrs cell , där nu endast dr de Mohr och M. Ronchi befunno sig , sedan Wallenstein överförs till cell 150 . Cell 151 hade nu under någon dag, 2 å 3 dagar, kommit att stå tom.

Troligen den 20 eller 21 april 1945 i detta datum erinrade sig dr de Mohr mycket säkert ^{den 22} enär datot sammanföll nära nog med det datum , då han inspärrades i Lefortovskaja-fängelset , nämligen den 22 ~~september~~ september) hörde dr de Mohr och hans cellkamrater att nya fångar infördes i cell 151. Det visade sig, att de nya fångarna voro svenske medborgaren Wallenberg och tyske medborgaren Roeder, den sistnämnde omnämnd i den berättelse som dr de Mohr tidigare avgivit. Efter några dagar hade dr de Mohr hört att en av fångarna började knacka i väggen , och de Mohr och Supprian hörde , att den som tel-graferade (samma enkla system som förut) gav följande meddelade: " Jag har blivit arresterad i Budapest av ryssarna" och så följde ett datum, vilket kan ha varit den 14, 15 eller den 30 januari 1945 . Det exakta datot kan dr de Mohr icke erinra sig, men han är säker på, att meddelaren sagt januari 1945. I början voro dr de Mohr och Supprian mycket försiktiga gentemot fångarna i granncellen, enär man icke kunde veta , om det var en va ryss rna insatt angivare . Efter någon dag kom emellertid M. Supprian i förbindelse med Roeder, vilka båda herrar kände varandra, och de hade börjat kommunicera. M. Supprian hade frågat Roeder vem den andre fången var , vartill Roeder svarat att det var herr Wallenberg, en svensk diplomat. Både dr de Mohr och M. Supprian hade blivit mycket förvånade över att en svensk diplomat arresterats. Man hade frågat Roeder (eller Wallenberg) varför Wallenberg blivit ar-

resterad, och Roeder eller Wallenberg hade svarat, att Wallberg icke visste det. Vid något senare tillfälle hade Wallberg förklarat, att han tjänstgjort i Budapest för att skydd judarna. Då det icke fanns tillgång till något papper eller något skrivmaterial i cellen var kommunikeringen förenad med stora svårigheter, enär man icke kunde göra några nämnvärda anteckningar, och som förut sagts måste man iakttaga stor försiktighet så att vakterna icke hörde knackningarna. Dr de Mohr tillfrågades på vilket språk Wallenberg avfattat sina delanden, men dr de Mohr kunde icke erinra sig, huruvida de delandena lämnats på tyska eller franska. I varje fall var dr de Mohr som antecknat de olika bokstäverna, och om meddelandet var på tyska, så var M. Supprian, som tolkade meddelandet, enär dr de Mohr icke kunde till tyska språket. Beträffande möjligheterna att göra några anteckningar uppgav de Mohr att fångarna vid olika tillfällen fingo ryska cigarrer och från dessas munstycken kunde man veckla upp ut små pappersslappar på vilka anteckningar kunde göras med tändstickor (tydligen avbrända) vilket dr de Mohr icke sade.

Beträffande förhållandena i fängelset uppgav dr de Mohr, att maten var mycket dålig i varje fall i början av fångenskapen och så länge kriget varade. Den dagliga ranson bestod av 500 gr. mycket vattenhaltigt bröd, som stundom var möjligt. Den verkliga brödmängden var på grund av vattenhalt jämförelsevis ringa om man jämför den med vad välbakat bröd skulle motsvara i vikt. Man fick 2 å 3 sockerbitar per dag, någon gång något stycke salt rå fisk, kålsoppa, som kokats på fiskhuvuden och fiskstjärter. Denna soppa luktade vedervärdigt och dr de Mohr kunde i början ej äta den, men då han bestraffades med förvaring i tre dagar i ensam källarcell var han tvungen att äta maten.

Dr de Mohr tillfrågades om icke Wallenberg i sina meddelanden lämnat ytterligare uppgifter om sin person, men

detta hade icke skett .Saken var den att man såsom förut nämnts måste vara mycket försiktig och sedan fångarna väl kommit underfund med , vilka som sutto i granncellerna ,nå man sig därmed och använde den svåra kommuniceringsmetoden för att lämna varandra sådana nyheter som den ene eller de andre fången kunde uppsnappa vid förhörstillfällen ,såsom t.ex. att kriget slutat eller någon annan viktigare händelse. En del av meddelandena bestod däri att den kvarvarande fången meddelade när hans cellkamrat hämtades till förhör. Förhör skedde i regel kl mellan 11 och ¹²/₃ på ~~dagen~~^{natten} klockan 23 och ~~på natten~~. Förhören med Wallenberg hade pågått åtminstone månad efter det han införts i cell nr 151. Roedel hade förhörts betydligt längre ,enär han tydligen var en för ryssarna intressant person.

Såväl Wallenberg som Roedel flyttades efter några månader en trappa högre upp alltså upp i fjärde våningen re-
dechausséen inberäknad. Genom en slump kommo de att placeras i en cell just ovanför cell nr 151, och de hade även från denna cell fortsatt kommuniceringen, ehuru denna kommunicering dock nu ytterligare försvårats , enär man måste knacka hårdare för att kunna höra. På direkt fråga hur länge Wallenberg och Roedel förvarats i cell 151 förklarade dr de Mohr , att det måste åtminstone ha varit 1 1/2 år ,d.v.s. fram mot slutet av 1946. Det är vidare dr de Mohrs uppfattning att såväl Wallenberg som Roedel tillbringade åtminstone ett år i den nya cellen i fjärde våningen. I varje fall hade Roedel befunnit sig där till fram mot slutet av 1947 . Liksom tidigare hade varit Supprian och Roedel som skött kommuniceringen.

Dr de Mohr flyttades den 5 april 1948 till cell 14 belägen i samma korridor men längs bort i motsatta änden av korridoren .Här kvarhölls han till 30 juli 1949 . Sistnämnda dag överfördes han till cell 185 vilken cell också var belägen i samma våning. Han erinrar sig att såväl Roedel som Wallenberg , om nu den sistnämnde verkligen var kvar i samma c

Cell 14
(i fjärde våningen)
från juli 1948

Oh

som Roedel hela tiden , några månader före den 5 april 1947 flyttats från cellen i fjärde våningen till för dr de Mohr okänd cell (eventuellt annat fängelse). Det poängterades i dr de Mohr den vikt vi lade på så noggrann tidsangivelse som möjligt, och dr de Mohr förklarade att han inte kunde säga bestämt om Wallenberg suttit kvar i cellen i fjärde våning lika länge som Roedel. Såsom förut nämnts hade möjligheter att kommunicera försvårats betydligt , sedan Wallenberg och Roedel flyttats till fjärde våningen.

Då dr de Mohr flyttades till cell 144 hade även herrarn Ronchi och Supprian flyttats över dit. M. Supprian kvarhölls i cell 144 till den 29 juli 1949. Vart han sedan tog vägen känner dr de Mohr icke till. Den 30 juli 1949 flyttades dr de Mohr över till cell 185 och M. Ronchi flyttades över till en för dr de Mohr okänd cell.

Vid införandet i cell 185 sammanträffade dr de Mohr med en tysk medborgare vid namn Bergemann , cirka 65 år gammal (år 1949) ,vilken varit anställd vid tyska ambassaden i Bukarest och sysslat med passärenden. Bergemann hade förklarat, att han tidigare suttit i en cell i fjärde våningen och under vistelsen där hade han erfarit att en svensk diplomat vid namn Wallenberg befunnit sig i en cell bredvid Bergemanns. Bergemann hade sagt sig veta att Wallenberg tidigare varit i Budapest.

Vid upprepade frågor , huruvida dr de Mohr med säkerhet kunde yttra sig om den tidslängd , som Wallenberg enligt dr de Mohrs uppfattning måste ha befunnit sig i Lefortovskaja-fängelset , förklarade dr de Mohr att han var av den uppfattningen att såväl Roedel som Wallenberg befunnit sig i cellen i fjärde våningen till fram mot slutet av 1947, men han kan icke säga något bestämt härom. Möjligt är säger dr de Mohr, att M. Ronchi kanske bättre kan bestämma tidpunkten.

(Samtalet avbröts kl. 18 ,enär dr de Mohr kalla till sin chef i pressbyrån på grund av att olika journalis

ter sökt få intervjuer med dr de Mohr, ^{den} ~~enär~~ ~~de~~ chefen ville bli orienterade om vad saken gällde).

Samtalet fortsattes därefter mellan kl. 22 och 01:30.

I Lefortovskaja-fängelset fanns enligt dr de Mohrs beräkning omkring 500 fångar, enär cellernas antal voro 225 och i varje cell förvarades 2 och stundom 3 fångar. Dr de Mohr var inspärrad i cell 185 till november månad 1944 då han överfördes till sjukhusavdelningen i Lefortovskaja-fängelset, där han vårdades ungefär 1 månad. Vid återkomsten till cell 186 befann sig alltjämt Bergemann kvar där, och dessutom hade en annan tysk medborgare vid namn Schildknecht (Schildknecht) placerats i cellen. Denne Schildknecht hade majors grad och skulle ha varit stabsschef under general von Paulus. Den 21 mars 1950 flyttade Schildknecht bort ifrån cell 185 och dr de Mohr kände icke till hans vidare öde. Såväl dr de Mohr som Bergemann kvarhölls i denna cell till den 31 .3.1950, då båda överfördes till Bytjorka-fängelset där han placerades i cell 307. I denna cell kvarhölls dr de Mohr till slutet av augusti 1950, då han fördes till Ljubianka-fängelset som även kallades Tsentrala. I Ljubianka-fängelset förvarades dr de Mohr tillsammans med tre italienska medborgare, Menell, Tozzz och Maschetti. Den 6 eller 7 september 1950 kommenderades samtliga de italienska diplomaterna ned på fängelsegården och därifrån fördes de med en omnibuss till en järnvägsstation samt anlände efter 4 dagars järnvägsresa till Wien. Från stationen i Wien fördes de i omnibuss till Wiener Neustadt där ett lager fanns. Här kvarhölls de italienska diplomaterna en månad samt fördes den 6 oktober 1950 från Wiener Neustadt tillbaka till en station i Wien. I närvaro av representanter för italienska beskickningen i Wien upprättade ryssarna ett protokoll angående frigivningen av de italienska diplomaterna, sammanlagt 10 st.

061
Under hela tiden i Ryssland och även ~~2-2~~ under uppehållet i Wiener Neustadt hade dr de Mohr icke haft någon so-
helst möjlighet att meddela sig med hemlandet eller med ita-
lienska ambassaden i Ryssland. Dr de Mohr hade frågat den
ryske förhørsledaren, om det icke fanns någon italiensk be-
skickning i Moskva, vilket den ryske förhørsledare visser-
ligen bejakat men samtidigt förklarat att någon kommunicering
mellan fångarna och beskickningen icke kunde komma till
stånd, enär arresteringen av de italienska diplomaterna var
en sak som endast anginge de ryska myndigheterna och de ita-
lienska fångarna. Varje framställning om kommunikering ~~om~~
hemlandet hade avslagits och något meddelande från hemlandet
hade icke heller kommit fram till fångarna, trots att dr de
Mohr efter frigivningen erfarit, att hans familj skickat häls-
ningar bl.a. genom genom någon italiensk handelsrepresentant.

Efter frigivningen hade dr de Mohr erfarit att hans
familj på något sätt underrättats om arresteringen och detta
hade troligen skett antingen genom Cantor eller Oddgren, och
under uppehållet i Ryssland hade ett falskt meddelande nått
fram till familjen, vilket meddelande gick ut på att dr de
Mohr och de övriga arresterade italienska diplomaterna skulle
ha befunnits i Odessa.

061
Ända fram till 1948 hade icke något som helst medde-
lande lämnats av ryssarna ang. de fångade italienska diplomater
öde men detta år hade den italienska ambassadören i Moskva
gjort en démarche i ryska utrikesdepartementet och då erhål-
lit till svar att diplomaterna i fråga mycket riktigt befunn-
sig i Ryssland men någon uppgift om förvaringsorten hade ej
lämnats. I svaret hade framhållits att fångarna behandlades
väl. Om detta svar hade Madame de Mohr underrättats. Det på-
pekades fr n M. Philipps sida att här hade alltså ryssarna
lämnat ett positivt svar i motsats till det negativa svaret
som svenske ministern i svar erhållit på sin förfrågan om
Wallenberg. Dr de Mohr förklarade att här förelåg en väsent-

lig skillnad ty beträffande de italienska diplomater så fanns det vittnen, att ryssarna arresterat dessa exempelvis genom Cantor och Odigren, men beträffande Wallenberg fanns icke denna möjlighet.

I mitten av oktober 1950 anlände dr de Mohr till Italien. Vid gränsen mötte hans hustru och de foro först till Milano, där dr. de Mohr har sin åldriga moder boende. Han stannade i Milano ungefär en vecka och for sedan till Rom där han mottogs av ~~az-azaz~~ statssekreteraren i utrikesministeriet ~~fru~~ Brousciarca. Då M. Brousciarca såg hur tård och sjuk dr de Mohr var uppmanade han honom att taga sig en viloperiod från tre till sex månader, och då han återfunnit krafterna skulle han anmäla sig till tjänstgöring i utrikesdepartementet.

Sin ledighet hade dr de Mohr tillbringat dels i Rom och dels på andra platser i Italien. I mitten av januari 1951 inträdde han i sin tjänst.

Förenämnde tyske medborgare Mohrmann är gift med en italienska vilken bor i Rom och som är bekant med Mme de Mohr. Så snart Mme Mohrmann hörde att dr de Mohr återvänt från fångenskapen bad hon sätta sig i förbindelse med dr de Mohr och fråga honom om han kände till något angående hennes mans öde, varvid dr de Mohr berättat om att han varit cellkamrat med Mohrmann. Vidare hade dr de Mohr kommit i förbindelse med Mme Soprian, vilkens förnamn är Suzanne, och hon är boende i Hamburg troligt i ~~Wien~~ ^{Wien}. Likaså hade Madame Schildknegt underrätt av dr de Mohr. På särskild fråga om icke Wallenberg vid något tillfälle givit uttryck för en önskan om den eller de fångar, som han kom i kontakt med genknackningarna, skulle försöka överbringa ett meddelande till svenska myndigheter eller till hans familj förklarade dr de Mohr att så icke var fallet, men detta ansågs vara en själklar plikt att den av olyckskamraterna som först kom ut skulle meddela familjemedlemmarna eller på annat sätt giva tillkänna, vem eller vilka som befunno sig i rysk fångenskap.

Wannsek

Dr de Mohr kände icke till något om Wallenbergs familj eller var denna bodde . Han hade emellertid någon gång i mars eller april 1951 beslutat sig för att via Protokoll i italienska UD komma i förbindelse med svenska ministern , och han hade bätt en av sina kollegor , en sekreterare att ringa till svenska legationen. Detta hade kollegan gjort i dr de Mohrs närvaro, men någon förbindelse hade av någon anledning icke kunnat etableras vid de ta tillfalle d.v.s. kollegan erhöll icke något svar på telefonpåringningen. Vid ytterligare ett par tillfällen hade dr de Mohr bätt kollegan ordna kontakten med svenska ministern, vilken denne lovat, men något resultat hade dr de Mohr icke avhört. Att han icke själv gjorde ytterligare ansträngningar att komma i förbindelse med svenska ministern berodde därpå, att han ungefär samtidigt som han bätt sin kollega ordna kontakten med svenska ministern, på en bjudning sammanträffat med en polsk dam , och vid detta sammanträffande hade samtalen förts in på förhållandena i Ryssland och dr de Mohrs fängelsevistelse där. Under samtalen nämnde dr de Mohr att han bl.a. träffat en svensk vid namn Wallenberg . Damen i fråga hade då utropat " Ah, M. Wallenberg , han var ju i Budapest, men han är ju försvunnen och död". Dr de Mohr hade emellertid vidhållit att han sammanträffat med Wallenberg i Ryssland och att Wallenberg säkrligen alltjämt levde. Sedan det visade sig att den polska damen kände till Wallenberg, bad dr de Mohr henne försöka ordna kontakt mellan dr de Mohr och Wallenbergs familj så att dr de Mohr kunde bli i tillfälle att framföra en hälsning. Detta hade den polska damen lovat. Emellertid gick tiden fram till november 1951 utan att han hörde något från damen i fråga , men någon gång under november 1951 sammanträffade han med en representant för familjen Wallenberg.

Den svenske representanten var Wallenbergs halvbröder Guy von Dardel , och samma kväll som han återvände till Sverige uppsöktes dr de Mohr av en av de i Ryssland

internerade italienska diplomaterna M. Franco Trandafilo, vilken tidigare varit anställd vid italienska pressavdelningen i Bukarest och som nu är medarbetare i bl.a. ^{Giornale} ~~Giornale~~ d'Italia. Trandafilo hade frågat dr de Mohr om denne varit i förbindelse med en släkting till Wallenberg. Anledningen till frågan var den, att Trandafilo i sin tur tillfrågats av någon journalist om han kände till något om Wallenberg, men då han icke gjorde detta hade han vänt sig till dr de Mohr. Dr de Mohr förklarade att han icke lämnat några uppgifter till Trandafilo och på fråga om dr de Mohr kunde lämna någon förklaring till hur dr de Mohrs namn blivit känt för journalisterna förklarade dr Mohr att han själv icke lämnat någon journalist någon uppgift om sitt namn. Förhållandet var emellertid så, att någon journalist kommit upp till pressavdelningen i italienska UD sedan han fått kännedom om att det var en italiensk diplomat, som lämnat uppgifter om Wallenberg, och han hade frågat en av dr de Mohrs kollegor i pressavdelningen vem den italienske diplomaten ^{kan ha} var som berättat om Wallenberg. Kollegan hade då ~~precis~~ pekat på dr de Mohr och denne kunde då icke förneka faktum.

Då vi hunnit så långt i samtalet som här ovan relaterats ombads dr de Mohr att än en gång försöka erinra sig så noga som möjligt den tidsperiod som med säkerhet förflutit från det datum, då dr de Mohr först fick reda på att Wallenberg befann sig i Lefortovskaja-fängelset (den 20 april 1945) Dr de Mohr förklarade då än en gång att det måste ha varit åtminstone 1 1/2 år. Någon närmare ~~tids~~ tidsangivelse kunde han dock ej precisera.

På fråga om dr de Mohr kunde erinra sig ytterligare namn på fångar som suttit i Lefortovskaja-fängelset förklarar han att han hört att en amiral Tillinger skull

ha suttit där vidare en tysk vid namn Tjermak (Gzermak) vidare en general Spälke, vilken varit tysk militärattaché i Bukarest. Den sistnämnde hade haft sin familj, hustru och en son boende i Königsberg, där ryssarna arresterat dem och fört dem till Ryssland, ehuru general Spälke var okunnig om detta förhållande. Vidare nämnde dr de Mohr en tysk vid namn Geissenberg eller Gartenberg, vilken varit militärattaché någonstans. En general Hansen hade också befunnit sig i rysk fångenskap i sistnämnda fäelse. samt ~~en~~ ~~en~~ dessutom en general Richthoven.

*Ben
18.12.1957*

*Att
Rusch*

Verba l e

delle conversazioni col cittadino italiano dott. Claudio de Mohr la domenica 16 e lunedì 17 dicembre 1951 (Le conversazioni si sono svolte in lingua francese ed in presenza dello scrittore Rudolf Philipp, che ha una certa conoscenza di questa lingua).

Il dott. de Mohr si è dichiarato pronto a dare ulteriori informazioni dopo essere stato assicurato che altra pubblicità non sarebbe fatta.

Il. dott de Mohr ha fatto, su richiesta, un schizzo della prigione Lafortovskaja, che dimostra che la prigione è costruita in quattro piani, il primo terreno incluso. In questi quattro piani ci sono delle celle ma nell'attico invece non.

L'apparenza della prigione risulta dello schizzo.

Il dott. de Mohr ignorava il nome della strada nella quale la prigione era sita. Essa si trova nella periferia della città. A Nord ed Est della prigione ci sono dei grandi impianti industriali.

In relazione a quanto ha prima dichiarato, il dott. de Mohr racconta che quando fu fatto prigioniero in 1944 s'incontrò con un ebreo svedese col nome di Cantor, che aveva qualche impiego presso la Legazione di Svezia a Sofia. Questo incontro aveva luogo a Dobrice, e il dott. de Mohr parlò con Cantor e gli ha detto che lui

*Il Cantor fu incaricato
dal Hodgreen della Legazione
di Svezia a Sofia di
comparire sino alla
prigione turca e rimase
noi dal 9 settembre sino
18 settembre ininterrottamente. Fu quindi venuto a trovarci a Dobrice il 20
settembre; poi fu costretto dai russi a rientrare a Sofia.*

ed gli altri diplomatici italiani a Sofia evidentemente stavano per essere deportati in Russia. Cantor ha detto di voler intervenire presso i Russi per possibilmente impedire la deportazione.

*Oddgren era addetto
mercantile svedese a Sofia
assunse la protezione
ciale dei diplomatici
dell'8 settembre; si occupò
delle procedure per la par-
te del treno diplomatico
il governo bulgaro e, in
mezzo ai suoi collo-
qui, fra i quali con-
ser, d'accordo con
uno della frontiera.*

Oltre a Cantor un altro impiegato alla Legazione di Svezia, con un nome che foneticamente suona come Oddgren avrebbe avuto conoscenza della deportazione dei diplomatici italiani. L'incontro ebbe luogo il 20 settembre 1944.

Cogli altri diplomatici italiani il dott. de Mohr fu tradotto alla prigione di "Lefortovskaja", ~~prigioneria Lefortovskaja~~, dove fu immediatamente rinchiuso nella cella 152, al terzo piano, contato il pianterreno.

*men-
alla bizione!*

Nella stessa cella fu rinchiuso il giorno suddetto anche l'impiegato di cancelleria italiano M. Ronchi ed un altro cittadino italiano M. Simen che era stato anche lui ^{fornitore} impiegato alla Legazione Italiana di Sofia (fuori ruolo). Simen è rimasto nella cella 152 fino all'undici gennaio 1945 quando fu trasferito ad una altra cella nella stessa prigione. Dott. de Mohr non è a conoscenza del suo indirizzo attuale in Italia e si dichiara sicuro che M. Simen non sa niente di Wallenberg.

Nella celle vicina, nr 153, erano rinchiusi, a quanto il dott. de Mohr più tardi ha saputo, due cittadini tedeschi, uno a nome di Mohrmann, che parlava italiano ed uno col nome di Poertzgen (Poertzgen). Quest'ultimo ^{era Addetto Stampato alla Legazione germanica} sarebbe stato impiegato nel gabinetto dell'addetto a Sofia. ~~Mohr era nella cella vicino il cancelliere militare tedesco a Budapest.~~
l'addetto militare ungherese a Sofia

Il dott. Mohr era venuto a conoscenza dei nomi dei prigionieri della cella nel modo seguente. Un giorno il dott. de Mohr ed i suoi compagni di cella hanno sentito bussare nella parete della cella vicina. I colpi si

chiese a M.Simen, che era ufficiale di marina, di rispondere in "Morse".

I prigionieri della cella non capivano però la telegrafia "Morse" ma poco a poco si è appreso che si poteva comunicare col semplice "code" di un colpo per A due per B e finalmente hanno potuto comunicare tra di loro. Da questo sistema di telegrafia il dott. de Mohr ha appreso che gli occupanti della cella 153 erano proprio i suddetti signori Mohr e Poerztgen. (7-XI-1944)

Il contatto fu fatto in novembre 1944. Si doveva fare molta attenzione adoperando questo metodo di comunicazione, perché la guardia nel corridoio si sforzava di sentire i colpi e di impedire la comunicazione. La sorveglianza nella prigione era molto severa, una guardia con una bandiera rossa ed una bianca era postata su una specie di piattaforma, da dove poteva sorvegliare i reparti della prigione, costruiti in ventagli. Quando un prigioniero doveva essere portato fuori della cella per esempio per un interrogatorio la guardia doveva dare il segnale di via colla bandiera per evitare che due prigionieri s'incontrassero.

(La conversazione sopra riferita s'è tenuta la domenica 16 dicembre ed è stata interrotta per causa di un appuntamento del dott. de Mohr con uno conoscente. Le conversazioni furono riprese il lunedì 17 dicembre alle ore 15:45.)

Nello stesso modo del quale fu constatato

*Budapest must be
below air -
Sattur*

chi occupava la cella 153, si era saputo che nella cella 151 si trovavano due altri tedeschi "Generalsekretär" (segretario generale) dell'istituto culturale tedesco a ^{Budapest} Supprian, e l'adetto commerciale dell'ambasciata tedesca Wallenstein. Prima che Wallenstein venisse rinchiuso nella cella 151 un altro cittadino tedesco ^{l'}detto stampa "Welkisch" era già stato rinchiuso nella cella dal 21 settembre 1944 fino al mese di ^{ottobre} ~~novembre~~ 1944. Quando venne chiesto al dott. de Mohr come riusciva senza calendario e rinchiuso in una cella a dare date esatte dei vari avvenimenti rispose che i prigionieri erano soliti tracciare una riga nella polvere dei ¹⁶pareti per ogni giorno che passava e con questo sistema si riusciva benissimo a rendergi conto delle date.

Il 18 aprile 1945 Supprian fu trasferito dalla cella 151 alla cella del dott. de Mohr dove erano adesso i soli dott. de Mohr e M. Ronchi, da quando Wallenstein era stato trasferito alla cella ^{rimasta} 150. La cella 151 era ~~xxxxxx~~ vuota per 2 a 3 giorni.

Il 20 o 21 aprile 1945 probabilmente (il dott. de Mohr se ne ricordava molto bene perché la data coincideva quasi con quella della sua entrata nella prigione Lefortovskaja, cioè il 22 settembre) il dott. de Mohr ed i suoi compagni di cella sentivano che nuovi prigionieri vennero rinchiusi nella cella 151. Si è dimostrato che i nuovi prigionieri erano il cittadino svedese Wal-

lenberg ed il cittadino tedesco Roedel, quest'ultimo nominato nella prima relazione del dott. de Mohr. Dopo qualche giorno il dott. de Mohr ha sentito uno dei prigionieri busfare alla par e de Mohr e Supprian hanno sentito che il segue messaggio (con lo stesso semplice sistema di pr "Sono stato arrestato a Budapest dei Russi" e qui seguiva una data che avrebbe potuto essere i 14,15 o 30 gennaio 1945. Il dott de Mohr non si ricorda della data esatta ma si è detto sicuro che il messaggio diceva gennaio 1945. All'inizi il dott. de Mohr e Supprian erano molto prudenti coi prigionieri della cella vicina, perché non si sapeva se i russi non ci avevano messi un confidente. Dopo qualche giorno M. Supprian è riuscito a mettersi in comunicazione con Roedel che conosceva, ed hanno cominciato di comunica tra di loro. M. Supprian ha chiesto a Roedel chi era l'altro prigioniero, e Roedel rispose che era un signor Wallenberg, diplomatico svedese.

Sia il dott. de Mohr che M. Supprian sono stati molto sorpresi di sentire che un diplomatico svedese fosse stato arrestato. È stato chiesto a Roedel (od a Wallenberg) perché Wallenberg era stato arrestato e Roedel o Wallenberg ha risposto che Wallenberg non lo sapeva. Più tardi Wallenberg ha dichiarato che era in servizio a Budapest per proteggere gli ebrei. Siccome non disponevano di carta per

scrivere nella cella la comunicazione era molto difficile per il fatto che si poteva fare poche annotazioni e come già detto si doveva procedere con cautela, perchè i colpi non ~~venissero~~ ~~venissero~~ sentiti dalle guardie.

Al dott. de Mohr fu chiesto in che lingua Wallenberg comunicava, ~~il dott. Mohr disse che~~ ~~ma non era possibile~~ ~~di questo comunicare, per cui si era~~ ~~al dott. de Mohr di ricordarsi, se le comunicazioni~~ ~~questo comunicava Supprian era il tedesco,~~ ~~fossero fatte in tedesco ed in lingua francese.~~ In ogni caso era il dott. de Mohr che annotava le differenti lettere, e se la comunicazione era in tedesco M. Supprian la traduceva, il dott. Mohr non conoscendo la lingua tedesca.

In quanto concerne la possibilità di fare delle annotazioni il dott. de Mohr raccontò che i prigionieri ricevevano ogni tanto delle sigarette russe ed i bocchini di questi sigarette venivano spiegate e su questi pezzetini di carta si annotava con dei fiammiferi, ~~(evidentemente bruciati) un fatto~~ ~~però che il dott. de Mohr non ha rilevato.~~

Concernente le condizioni nella prigione il dott. Mohr ha comunicato che il cibo era molto cattivo; ~~in ogni caso~~ ^{migliore} all'inizio della prigionia e per la durata della guerra; ~~peggiore in seguito alla~~ ^{inferiorità}. La razione giornaliera di pane era di 500 grammi di pane molto ^{umido} ~~acquato~~ e ^{sempre} talvolta anche amuffato. La quantità reale di pane era comparativamente piccola per causa del contenuto d'acqua in confronto con pane ben cotto dello stesso peso. Due a tre pezzi di zucchero al giorno vennero distribuiti e qualche volta i prigionieri ricevevano un pezzo

di pesce salato crudo, minestra di cavoli cotti con teste e code di pesce. Questa minestra aveva un odore atroce e all'inizio era impossibile al dott de Mohr di mangiarla, ma dopo una punizione a tre giorni di cella sotteranea solitaria fu costretto a mangiare il cibo.

Ad una questione se Wallenberg non fornito altre informazioni personali, il dott. de Mohr rispondeva negativamente.

Il fatto era, come già detto, che i prigionieri dovevano essere molto attenti ed una volta accertato quali erano gli occupanti le celle vicine si contentava di ciò ed adoperavano il complicato metodo di comunicazione per comunicare tale notizie che avevano potuto avere in occasione dell'interrogatori, per esempio che la guerra era finita o qualche altra informazione importante.

ragione per comunicare

Una ~~xxxxxxxxxxxx~~ era che il compagno di cella di un prigioniero prelevato per un interrogatoria ne informava i corrispondenti. Gli interrogatori ebbero luogo generalmente tra le ore 11 - 16 e tra le ore ^{23 - 24}~~17 - 24~~. Wallenberg era stato interrogato per almeno un mese dopo esser stato rinchiuso nella cella 151. Roedel fu interrogato molto di più a lungo perchè era evidentemente dai russi considerato come una persona di interesse.

Dopo qualche mese Wallenberg e Roedel vennero trasferiti al piano di sopra cioè al quarto piano il pianterreno incluso. Per cas

furono collocati in una cella proprio sopra la cella 151, e avevano anche ~~da~~ quella cella continuato a comunicare anche se la comunicazione riusciva più difficile per il fatto che era necessario di bustare più forte.

Chiesto quanto tempo Wallenberg e Roedel sono rimasti nella cella 151 il dott de Mohr disse chiaro, che erano rimasti almeno un anno e mezzo cioè fino alla fine dell'anno 1946.

Dott. de Mohr è altronde del parere sia Wallenberg sia Roedel sono rimasti nella nuova cella al ~~quarto~~ piano almeno un anno. In ogni caso Roedel c'era verso la fine ~~dell'~~ dell'anno 1947. Come prima Supprian e Roedel avevano badato alle comunicazioni.

Il 5 aprile 1948 il Dott de Mohr fu trasferito nella cella 14~~4~~ nello stesso corridoio ma lontano e ^{all'estremità} ~~nella parte opposta~~ del corridoio stesso. È stato trattenuto lì fino al 30 luglio 1949. Quel giorno fu trasferito alla cella 185 ^{al D°} ~~anche quella allo stesso piano~~. Si ricorda che ~~sia~~ Roedel ^e ~~sia~~ Wallenberg, se quest'ultimo veramente era insieme a Roedel nella stessa cella per tutto il tempo, ^{no.} ~~era stata~~ trasferite, qualche mese prima del 5 aprile 1948 dalla cella nel ~~quarto~~ piano ad una cella non nota al dott. de Mohr (eventualmente trasferito in una altra prigione). È stato al dott. ^{sottolineato} de Mohr l'importanza che una precisa determina-

zione aveva per noi, ed il dott de Mohr ha dichiarato di non poter dire con precisione se Wallenberg sia rimasto nella cella del quattro piano per lo stesso tempo di Roedel. Come già detto la possibilità di comunicare fu minore da quando Wallenberg e Roedel erano stati trasferiti al quattro piano.

Quando il dott. de Mohr fu trasferito alla cella 144 i signori Supprian e Ronck vi furono trasferiti insieme con lui. M. Supprian è rimasto nella cella 144 fino al 29 luglio 1948. Dov'è andato dopo il dott de Mohr non lo sa.

Il 30 luglio 1949 il dott. de Mohr fu trasferito nella cella 185 e M. Ronck trasferito in una cella sconosciuta.

Nell'entrata nella cella 185 il dott de Mohr incontrò un cittadino tedesco col nome di Bergemann di 65 anni incirca (1949) che ^{era} stato impiegato all'^{legazione} ~~ambasciata~~ tedesca a Bucarest nell'ufficio passaporti. Bergemann ^{ha} ~~ebbe~~ detto di essere prima stato in una cella del quattro piano ed ^{aver saputo} ~~fu venuto a conoscenza~~ durante la sua permanenza lì, della presenza ⁱⁿ ~~nel~~ una cella accanto alla sua di un diplomatico svedese di nome Wallenberg. Bergemann ha detto di sapere che Wallenberg prima era stato a Budapest.

A reiterati quesiti, se il dott de Mohr potesse con sicurezza dire quanto tempo secondo lui era rimasto nella prigione Lefortovskaja, il dott de Mohr dichiarò ^{che era} ~~che fu stato~~ del parere che sia

Roedel sia Wallenberg erano rimasti nella cella del ~~quattro~~ piano verso la fine del 1947 ma non può dirlo con sicurezza.

Secondo il dott de Mohr , era possibile che M. Ronc ~~di~~ eventualmente sarebbe in ^{grado} di meglio precisare il momento.

(Le conversazioni furono interrotte alle ore 18, il dott de Mohr essendo chiamato dal capo ufficio stampa per informarlo della ragione perche diversi giornalisti avevano chiesto una intervist col dott de Mohr.)

Le conversazioni furono riprese e si sono svolte tra le ore 22 - 1:30. Dott de Mohr valutava il numero dei prigionieri della prigione Iefortovskaja a 500 incirca, le celle essendo 225 con 2 e talvolta 3 prigionieri per cella.

Dott de Mohr era rinchiuso nella cella 185 fino al mese di ^{novembre} ~~novembre~~ 1949 quando fu trasferit all'infermeria della prigione ^{Bartinskaja} ~~Iefortovskaja~~, dov rimase ricoverato per un mese incirca. ~~xxxxxxx~~
Al ritorno nella cella 186 Bergemann c'era ancora ed anche un altro cittadino tedesco col nome Schildknecht (Schildknecht) era stato ivi rinchius Schildknecht aveva il grado di ^{colonnello ed era} ~~maggiore e sarebbe~~ stato capo ^{missione in una divisione} ~~del~~ stato (del generale von Paulus. Il 21 marzo 1950 Schildknecht fu portato via dalla celle 185 ed il dott. de Mohr non ne ha potuto sapere niente. Dott de Mohr e Bergemann sono stati tratenuti in quella cella fino al 31 marzo 1950,

quando ambedue furono trasferiti alla prigione Butirka dove de Mohr fu collocato nella cella 307. Dott de Mohr fu trattenuto in questa cella fino alla fine del mese d'agosto 1950, quando fu trasferito alla prigione Ljubianka anche chiamata Tsentrale. Nella Ljubianka dott de Mohr è stato trattenuto con tre cittadini italiani, ^{Menei} Menelli, Tozzi e Maschetti. Il 6 o 7 settembre tutti i diplomatici italiani venivano ordinati giù nel cortile della prigione, trasportati in autobus ad una stazione ferroviaria e sono arrivati a Vienna dopo un viaggio di quattro giorni.

Dalla stazione di Vienna ^{10-5 settembre} vennero avviati in autobus a un campo ~~Vienna~~ Neustadt. I diplomatici italiani furono trattenuti nel campo un mese ed il 6 ottobre 1950 trasportati ad una stazione ferroviaria di Vienna. Nella presenza di rappresentanti della legazione d'Italia a Vienna i russi fecero un verbale sulla liberazione dei diplomatici italiani, in tutto 10. Durante tutto il soggiorno in Russia nonché durante il soggiorno a Vienna Neustadt il dott. de Mohr non aveva avuto la possibilità di mettersi in contatto colla sua patria o con l'ambasciata italiana in Russia. Dott. de Mohr aveva chiesto all'interrogatore russo se c'era una ambasciata italiana a Mosca, questo l'ha ammesso, ma ha dichiarato che non era ^{né} concessa comunicazione tra i prigionieri e l'ambasciata, l'arresto dei diplomatici italiani essendo una questione che riguardava solamente l'autorità russa ed i prigionieri stessi.

Ogni richiesta di comunicare colla Patria gli fu negata ed i prigionieri non avevano ricevuto nessuna informazione della casa benché, una volta liberato, il dott Mohr ^{abbia} ha appreso che la sua famiglia gli aveva mandato dei saluti per il tramite di un ^{ufficiale} ~~missionario~~ agente commerciale. Dopo la sua liberazione il dott de Mohr ha appreso che la sua famiglia in qualche modo era stata avvertita della sua arrestazione, probabilmente da Cantor o da Uddgren e durante la permanenza in Russia la famiglia aveva ricevuto ~~dei~~ notizie false secondo le quali il dott de Mohr e gli altri diplomatici italiani sarebbero ^{Mohr} ~~stati~~ ad Odessa.

Fino al 1948 i russi ^{russi} avevano dato nessuna informazione concernante la sorte degli diplomatici italiani arrestati, ma quell'anno l'ambasciatore italiano di Mosca faceva una "démarche" al Ministero degli Affari Esteri russo ^{a Venezia} ed è stato informato che i diplomatici si trovavano in Russia, ma nessuna informazione fu data del luogo dovè erano custoditi. Secondo la risposta russa i prigionieri erano trattati bene. La Signora de Mohr ne è stata informata.

È stato rilevato dal Signor Philipp che i russi in questo caso avevano dato una risposta positiva a differenza di quella negativa data al Minis di Svezia quando aveva chiesto di Wallenberg. Il dott. de Mohr ha dichiarato che c'era una notevole differenza tra i due casi in quanto c'erano testimoni dell'arresto dei diplomatici italiani, per esempio Cantor ed Oddgren, invece per Wallenberg non c'erano.

Dott de Mohr è giunto in Italia verso la metà

di ottobre 1950. Alla frontiera fu ricevuto dalla moglie e sono insieme andati a Milano dove abita la madre del dott. de Mohr.

Dopo essere rimasto per una settimana a Milano il dott de Mohr si è recato a Roma dove fu ricevuto dal sottosegretario agli Affari Esteri Brusasca. Signor Brusasca vedendo lo stato di esaurimento e l'aspetto malato del dott de Mohr ^{le} propose di prendere della vacanze di tre a sei settimane e di presentarsi al servizio al Ministero degli Esteri quando era ristabilito.

Il dott de Mohr ha pasato la licenza sia a Roma sia in altri posti in Italia. Nella metà di gennaio è ripreso servizio.

Il summenzionato cittadino tedesco Mohrmann è sposato con una signora italiana, che conosce la signora de Mohr.

Non appena sentito che il dott. de Mohr era tornato dalla prigionia la Signora Mohrmann ha preso contatto col dott de Mohr, per chiederle se ~~era~~ ^{era} al corrente ~~al momento~~ della sorte di suo marito. Il dott de Mohr ^{le} ha informato che era stato ~~compagno~~ ^{vicino} di cella con Mohrmann.

Il dott de Mohr aveva anche preso contatto colla signora Suzanne Supprian, che abita a Amburgo, probabilmente a Wannsbeck. Il dott de Mohr ^{ha} ~~aveva~~ ^{per mezzo della Sign. Mohrmann} egualmente informato la Signora Schildknecht ^{Chiesto} se Wallenberg aveva mai espresso il desiderio che qualche prigioniero col quale riusciva a prendere contatto bussando alla parete, provasse di trasmettere

von Susanne Supprian

1. Schildknecht
Amburg - Post Flottbek

Mohrmann - Amerigo
via Principessa Clotilde
Brescia. 7

messaggio alla autorità svedesi od alla sua famiglia il dott de Mohr ha spiegato che era considerato un naturale dovere, che il primo dei compagni di sventura ^{non appena} ~~era~~ liberato informasse le famiglie, od in altro modo desse informazioni su quelli che erano rimasti in prigionia russa. Dott de Mohr non sapeva niente della famiglia di Wallenberg o dovè abitava. Aveva però deciso verso marzo ad aprile 1951 di prendere contatto col Ministro di Svezia per il tramite del Cerimoniale del Palazzo Chigi, ed aveva incaricato uno dei suoi colleghi, un segretario, di telefonare alla legazione di Svezia ma per qualche ragione non ha potuto avere la comunicazione. Un altro paio di volte aveva chiesto al suo collega di chiedere un appuntamento col Ministro di Svezia, come aveva promesso, ma non ha sentito se fu mai fatto. Che egli stesso non ha riprovato di prendere contatto col ministro di Svezia, dipendeva dal fatto che allo stesso tempo più o meno che aveva chiesto al suo collega di fare l'appuntamento col ministro di Svezia, il dott. Mohr aveva incontrato ad un ricevimento una signora polacca, e aveva con lei parlato delle condizioni in Russia e della sua prigionia. Durante la conversazione il dott de Mohr ^{ha} detto di aver incontrato uno svedese di nome Wallenberg. La Signora a questo aveva esclamato "Ah. M. Wallenberg era a Budapest ma adesso è sparito e ^{veramente} morto". Dott de Mohr in

sisteva di aver incontrato Wallenberg in Russia e che Wallenberg certamente era vivo. Quando ha appreso che la signora conosceva Wallenberg il dott. de Mohr ^{le} chiese di arrangiare un contatto colla famiglia per permetterlo di mandarle un saluto. La signora polacca lo promise. Fino al novembre 1951 però non ha avuto notizie della signora in questione ma invece incontrò durante il mese di novembre un rappresentante della famiglia Wallenberg.

Questo rappresentante svedese era il fratello di Wallenberg Guy de Dardel. La stessa sera del ritorno in Svezia del signor de Dardel, il dott. de Mohr ^{di suo} ha ricevuto la visita dei diplomatici internati in Russia. M. Franco Trandafilo, che prima era stato ^{addetto alla} ~~impiegato all'ufficio stampa~~ della Legazione d'Italia a Bucarest e che attualmente è ^{corrispondente} ~~corrispondente~~ del Giornale d'Italia. ^{allora} Trandafilo aveva chiesto al dott. de Mohr, se ~~era~~ stato in contatto con un parente di Wallenberg. La ragione perché l'ha ^{chiesto} ~~chiesto~~ era che Trandafilo era stato lui stesso chiesto da un giornalista, se sapesse qualche cosa di Wallenberg, e non essendo in grado di fornire le informazioni richieste, si è indirizzato al dott. de Mohr. Il dott. de Mohr ha dichiarato di non aver dato delle informazioni a Trandafilo, e quando al dott. de Mohr fu chiesto se potesse spiegare come i giornalisti erano venuti a conoscenza del suo nome, il dott. de Mohr ha detto di non aver lui stesso comunicato il suo nome ai giornalisti.

Il fatto era che un giornalista si era presentato all'Ufficio stampa del Palazzo Chigi dopo aver appreso che un diplomatico italiano aveva dato delle in-

formazioni su Wallenberg . Il collega aveva designato
Dott de Mohr, che non aveva negato.

A questo punto il dott de Mohr è stato
richiesto di sforzarsi di ricordare colla massima
precisione quanto tempo era trascorso dal giorno
quando il dott de Mohr è venuto a conoscenza che
Wallenberg si trovava nella prigione Lafortovskaja
(il 20 april 1945). Dott de Mohr dichiarò di sicuro
che era almeno un anno e mezzo. Di più non ha potuto
precisare.

Chiesto se si ricordava il nome degli altri
prigionieri che erano stati rinchiusi nella prigione
Lafortovskaja il dott de Mohr a detto di aver sentito
^{che} un certo ammiraglio Tillinger vi sarebbe stato
rinchiuso nonché un tedesco Tjermak (Czermak) ed un
generale Spalke, che era stato addetto militare
tedesco a Bucarest . La famiglia di quest'ultimo
abitava Königsberg, dove fu arrestata e trasferita
in Russia. Spalke non era a conoscenza del fatto.
Dott de Mohr ha nominato anche un altro tedesco col
nome di Geissenberg o Gartenberg, che era stato
addetto ^{ambasciatore} ~~militare~~ a Bucarest.

Un generale Hansen ed ^{il ministro von} ~~un generale~~ Richthofen
erano anche stati in prigionia dei russi.

P.S.: Quando il detenuto ^{re} ~~venne~~ al Ministero consegnò per iscritto
mentre all'ufficio competente una lista di nomi di prigionieri
tedeschi perché attraverso la Rappresentanza tedesca a Bonn
fossero avvertite le famiglie. Non ricorda se abbia in-
cluso anche il nome di Wallenberg poiché non l'aveva
dimenticato. Egli non fu mai richiesto di informazioni
circa il caso Wallenberg: l'inchiesta del Ministero sul
Wallenberg fu probabilmente ^{completata} ~~completata~~ durante l'attacco
di Berlino e Berlino nei giorni d'aprile e gennaio.

P 2 Juni Röd lapp.

Mk. 16/1

REML. G.

16/1 1952

223/332

16.1.52

P 2 Juni

Sidorna 12-14

enkel italiensk
UM i de offentliga

Lib. Kumbia
Bonn 18/52

P.M.

över samtal med italienska konsulatstjänstemannen
Romeo Moschetti, anställd vid italienska konsulatet i
Hamburg och boende under adress Oberstrasse 103 I,
telefon , den 7/1 och den 9/1 1952 i Hamburg
i närvaro av författaren Rudolph Philipp.

Beträffande sin person uppgav herr Moschetti, att
han tjänstgjort i den italienska diplomatiska karriären
dels vid det italienska konsulatet i Stuttgart och vid
ett under kriget i Odessa upprättat tillfälligt itali-
enskt konsulat, som då de tyska trupperna retirerat ur
Ryssland förflyttats till den italienska beskickningen
i Bukarest, där han innehade ställning som 2:e sekre-
terare. Chef för beskickningen i Bukarest var vid den-
na tid minister Odenigo och som förste sekreterare
tjänstgjorde den i dr. de Mohrs berättelse omnämnde
Trandafilo.

Moschetti, som är född den 17/10 1908 i Odessa,
talar och förstår ryska språket och dessutom talar han
nästan felfri tyska. Vidare behärskar han franska
språket.

Den 18 september 1944 omhändertogs Moschetti till-
sammans med de övriga italienska diplomaterna i Buka-
rest, och den 24 september 1944 (att det var den 24
september erinrar han sig bestämt enär hans födelsedag

Su

efter den gamla ryska stilen inföll just den 24 september) blev han tillsammans med Trandafilo och den tyske generalkonsuln i Bukarest, Gregori, (tilldelad den tyska beskickningen i Bukarest såsom representant för Goebbels propagandadepartement) förda i ryskt militärflygplan till Moskva, där Moschetti tillsammans med Trandafilo och Gregori natten till den 25 september 1944 blevo inspärrade i Lefortovskajafängelset i cell nr: 115 i 3:e våningen (Moschetti sade visserligen 2:a våningen, men därvid räknar han ej med bottenvåningen). Denna cell låg i flygel IV i sydvästra delen av fängelset. Under sin vistelse i detta fängelse upptäckte herr Moschetti, att dr. de Mohr befann sig i samma fängelse och närmare bestämt i flygel I, d.v.s. mitt emot flygel IV, och i samma våningsplan.

I cell 115 hölls herr Moschetti arresterad tillsammans med Trandafilo och Gregori till fram på våren 1948, då han tillsammans med de båda andra flyttades över till cell 136 i flygel II, d.v.s. den sydöstliga vinkelutbyggnaden i fängelset. Efter 4 å 5 veckor flyttades de på nytt, denna gång till cell, troligen 128, även ^{den} belägen i samma våningsplan.

Under 1949, troligen i april, flyttades Gregori från cell 128, och därefter har herr Moschetti icke hört något från honom och vet ej, om Gregori blivit dömd till något straff.

Herr Moschetti och Trandafilo fingo kvarstanna i samma cell till slutet av juli 1949. Någon ny cell-

kamrat fingo de icke. Vid sistnämnda tidpunkt förflyttades Trandafilo till någon annan cell, och Moschetti satt ensam i cell 128 under 8 å 10 dagar, varefter han överfördes till cell troligen nr: 96 i 2:a våningen. (enl. vår terminologi 1:a våningen) I cell 96(?) kvarhölls han till september 1949 - hade ej någon cellkamrat -, då han förflyttades till cell 37 i bottenvåningen (Erdgeschoss). I cell 37 befann sig en tysk överstelöjtnant von Österreicher, vilken befann sig i ett fruktansvärt mentalt tillstånd, så att han icke ens förstod att hålla rent i cellen. Denne von Österreicher skall sedermera ha avlidit, enligt vad herr Moschetti erfarit.

Tre eller fyra dagar efter det herr Moschetti flyttats över till cell 37 infördes ytterligare en man i cellen. Denne visade sig sedermera identisk med en ungersk medborgare, fil.(?) doktor Zoltan Rivo, eventuellt de Rivo. Dr. Rivo var vid den tidpunkten ungefär 34 år gammal. Han hade tjänstgjort vid universitetet i Bukarest och där omhändertagits av ryssarna samt blivit förd till Moskva där han fängslats. I början av samvaron i cell 37 hade dr. Rivo varit mycket tillbakadragen och nästan skygg. Till sin natur var han f.ö. alltid svårtillgänglig. Moschetti hade även själv varit försiktig i sitt uppträdande mot dr. Rivo, ty med sitt långa skägg hade han mest påmint om någon rysk pope och Moschetti var alltid på sin vakt mot sådana som kunde tänkas vara inspelade som cellspioner. Gemensamma mentala övningar, bl.a. hade Moschetti försökt lära sig lite ungerska, hade dock fört dem närmare

varandra och sedan von Österreicher i december 1949 förts bort från cell 37 hade de varit hänvisade till varandras sällskap för att fördriva tiden. Dr. Rivo hade då berättat en del om sig själv och om sina fängelsekamrater. Dr. Rivo hade före sammanträffandet med herr Moschetti suttit i en cell i 3:e (efter vår terminologi 4:e) våningen, och där hade han delat cell med ett flertal personer, och med ledning av de från dr. Rivo erhållna namnuppgifterna hade herr Moschetti gjort upp en förteckning, vilken vi fingo låna för att göra avskrift. Denna namnlista upptar följande namn. (Man får dock icke tolka denna namnlista så, att dr. Rivo haft samtliga dessa personer som cellkamrater, utan en del av dessa personers namn hade dr. Rivo erfarit vid samtal med andra landsmän).

Megyesy - Schwarz, Alfons. Hade något uppdrag att sköta, ungerska uppdrag (Affari/ungherese) i Budapest. (24.IX.1944 - 2.IX.1950 - avser tydligen tiden, då han befann sig i Ryssland). Hans broder: Ärkebiskop Robert M. vescovo(?) a Veszprin. Hans fader: general Eugenio M. Sopron, Meinetele(?) 6.

Barna, överste vid militäravdelningen i Bukarest. (24.IX.1944 - 1948).

Szokacs Janos, anknuten till ungerska handelslegationen i Sofia (X 1944 - IX 1950).

Szöke, Emő, överste vid militäravdelningen i Sofia (X 1944 - 1948).

Jakab, Margit, sekreterare hos tjänstemannen vid handelsavdelningen Dr. Szokacs i Sofia (X 1944 - IX 1950).

Laub, Emil, (X 1944 - 1.IV.1950)

Prokes, Stefan vid legationen i Sofia.

(X 1944 - 14.II.1950). Avliden den 14.II.1950 i fängelset. Han befann sig då i en cell tillsammans med doktor Grázia. Broder: E. Ernst, Wien, Naglergasse 9 II.

Katona, Sándor, chaufför vid legationen i Sofia.

(X 1944 - XII 1945).

Verebej, Rudi, radiotelegrafist vid ungerska legationen i Sofia. (X 1944 - IX 1950). F.d. anställd vid Tuňgsram i Budapest. Hustrun i Budapest, där hon innehar eller förestår en blomsteraffär i närheten av kyrkogården ej långt från "Keleti Paja Udvar".

Aracky, Pál, (X 1944 - 1.IV.1950)

Rivo, Zoltan, fadern Pal, Uj Czanálos (m.Zemplin)

(X 1944 - IX 1950). (Alla tre vid universitetet i Sofia).

Hätz, Otto, överste, förut knuten till ungerska militäravdelningen i Sofia (efterträddes av Szoke).

År 1945 redan under den ryska ockupationen av Budapest synes han ha varit militärkommendant i Budapest (- IX 1950).

Wert, Heine, general. Synes ha varit chef för de ungerska stridskrafterna i slutet av 1943. (- V-IX 1950).

X Szerghej, i tjänst vid ungerska legationen i Sofia. Av ryskt ursprung. Dömdes 1947 till döden. Som följd av nådeansökan ändrades dödsstraffet till 15 års straffarbete (jag tror på ön Sachalin).

Beträffande Prokes, Stefan meddela också: Maria Faderni, Wien, Marianenweg 13, som har en son tillsammans med honom.

Under samtalen med dr. Rivo erfor Herr Moschetti även, att dr. Rivo genom knackningar från en granncell fått reda på, att en svensk befann sig i granncellen. Denne svensk hade enligt vad dr. Rivo hört sänts i något offentligt uppdrag från Sverige till Budapest 1942 - 1943 för att skydda judarna mot tyskarna. Herr Moschetti förklarar, att han skrivit ned denna anteckning just så som dr. Rivo uppgivit, men vid närmare eftertanke sade han sig förstå, att tidsuppgiften måste vara felaktig, enär tyskarna kommo till Budapest först i april 1944. Herr Moschetti hade utan att reflektera skrivit ned vad dr. Rivo yttrat, och detta anser han vara ett bevis på att det icke är någon efterkonstruktion av honom själv ty i så fall hade han icke gjort sig skyldig till en sådan tankelapsus. Dr. Rivo hade icke sagt, att det var något diplomatiskt uppdrag i egentlig mening eller att svensken skulle ha varit någon diplomat. Om dr. Rivo nämnt svenskens namn kunde herr Moschetti icke erinra sig. I varje fall sade honom namnet Wallenberg intet. Några ytterligare detaljer om den okände svensken hade dr. Rivo icke meddelat herr Moschetti.

Bland dr. Rivos cellkamrator hade en del tyskar befunnit sig, och det var dessa som uppehållit kontakt med granncellen där den okände svensken skulle ha befunnit sig. En av tyskarna hette dr. Albert Laarmann, född 1898. Han hade uppgivit sig vara radiotelegrafist (Funker), men det hade sedan blivit klart för herr Moschetti, att Laarmann varit chef för informationstjänsten vid tyska beskickningen i Bukarest, där han tillfångatagits av ryssarna 1944. Dr.

Rivo hade omtalat, att Laarmann tagit lektioner i latin för dr. Rivo under den gemensamma fängelsevistelsen.

En annan av tyskarna var en dr. Karl Weissberger, tysk diplomat, som tidigare tjänstgjort vid det tyska generalkonsulatet i Pretoria. Han tillfångatogs tillsammans med Gregori i Bukarest. Weissberger kvarhölls blott något mer än 2 år hos ryssarna. Herr Moschetti anser, att han frigavs, enär han icke ansågs vara någon betydande person. Före sin tjänstgöring i Bukarest hade han tjänstgjort i Odessa. Hans chef hade varit en greve Adelmann.

En tredje tysk hette Dietl och var överste. Ej att förväxla med general Dietl. Överste Dietl hade tjänstgjort i Grekland och Rumänien.

Laarmann har släktingar i Tyskland, och dessa ha gjort stora ansträngningar för att få tillbaka honom från Ryssland. En av dessa släktingar är Regierungs- direktor Jess, "Senatskanzlei" i Hamburg. En annan är Laarmanns svåger (?) Generalstaatsanwalt, Dr. Meyer-Adich från Oldenburg, där han är boende.

Dr. Rivo torde ha suttit tillsammans med Laarmann 8 - 12 månader. Herr Moschetti utgår från, att det måste ha varit någon annan än dr. Rivo, som tagit emot signalerna från granncellen, ty dr. Rivo var säkerligen ej lämpad för dylika uppgifter. Den som mest lämpat sig därför borde ha varit just Laarmann, som ju gällt för radiotelegrafist. Herr Moschetti ansåg, att "idiotsystemet", d.v.s. 1 knackning för a, 2 för b, etc. ej kan ha tillämpats vid lämnandet av längre meddelanden, enär

knackningarnas antal bliver allt för högt för bokstäver, som ligga långt bort från alfabetets början. Därför måste morserings-systemet ha använts och för dettas användande måste en relativt tränad telegrafist ha funnits till hands.

Innan dr. Rivo kom över till Moschettis cell hade han haft två ungrare som cellgrannar. Dessa ovoro de förenämnda János Szokacz och Emil Laub, och dessa tre hade varit cellkamrater under troligen 2 å 3 månader.

Dessförinnan hade dr. Rivo haft Laarmann och överste Dietl som cellkamrater.

Vidare hade dr. Rivo haft de båda ungrarna Stefan Prokes och Rudi Verebej som cellgrannar under för herr Moschetti obekant tid. Det var herr Moschettis uppfattning, att Laarmann och Dietl varit dr. Rivos cellkamrater närmast före Szokacz och Laub men detta antagande kan vara fel, ty herr Moschetti omnämnde, att dr. Rivo berättat, att han tagit det som ett gott omen, då han efter flera års fängelsevistelse äntligen fick landsmän som cellgrannar. Tidigare hade han ständigt suttit tillsammans med utlänningar. Såväl dr. Rivo som hans landsmän hade trott, att ryssarna äntligen beslutat sig för att sända hem dem. När han så fördes ned till Moschettis cell blev han åter mycket nedstämd.

Huruvida nu ordningsföljden bland dr. Rivos cellkamrater varit Laarmann - Dietl - och därefter Stefan Prokes - Verebej samt sist Szokacs - Laub eller ej, så var det herr Moschettis uppfattning, att den sista delen av den tid som kan komma ifråga för den okände svenskens vistelse i dr. Rivos granncell måste ha inträffat under första hälften

av 1949. Herr Moschetti tillade dock, att han icke alldeles bestämt kan fixera tidpunkten.

Beträffande Verebej uppgav herr Moschetti, att även denne i likhet med Laarmann var radiotelegrafist och han hade tjänstgjort vid ungerska legationen i Sofia.

+ + + +

Den tidigare omnämnde Otto Hatz hade såsom framgår av herr Moschettis lista tidigare tjänstgjort i Sofia. Under den ryska ockupationen av Budapest blev han dock militärkommendant i Budapest. Emellertid hade någon tysk underrättelseagent angivit honom för ryssarna, vilka häktat honom och fört honom till Lefortovskajafängelset samt sedan till Butyrkafängelset. Han hade varit mycket obstinat i sitt uppträdande och skrev t.o.m. sitt namn på väggarna i fängelset. Hatz fängslade och dr. Rivos uppgift om den okände svensken hade kommit Moschetti att göra den reflektionen, att allting tydligen var möjligt för ryssarna, då det gällde att fängsla människor, då såväl deras egna medlöpare som neutrala personer, som t.o.m. motarbetat tyskarna, utan åtskillnad blevo kastade i fängelse.

+ + + +

Natten mellan den 31 mars och den 1 april 1950 fördes herr Moschetti och dr. Rivo från Lefortovskajatill Butyrkafängelset. På grund av samtal som herr Moschetti kunnat avlyssna bland den ryska fängelsepersonalen och även på grund av vissa ljud som hördes i fängelset anser herr Moschetti, att en mycket stor grupp

av fångar flyttades över till Butyrkafängelset samtidigt med honom, uppskättningsvis torde 200 á 300 fångar ha flyttats över under de tre nätter, som överflyttningen pågick.

Butyrkafängelset är i motsats till Lefortovskajafängelset mycket stort (ein Riesengefängnis). I Butyrkafängelset placerades herr Moschetti och dr. Rivo i en gemensam cell i 3:e (efter vår beteckning 4:e) våningen. Detta var den s.k. sjukavdelningen (på ryska isolatorium), och förhållandena voro här något bättre i det att maten var något rikligare och bättre.

Så särskild fråga förklarade herr Moschetti, att det mycket väl kunde hända, att fångar, som hölls fängslade i Lefortovskajafängelset kunde överföras till Ljubianka för förhör, och dessa förhørsperioder kunde utsträckas ända upp till ett år. Sålunda var den italienske ministern Odego ett helt år i Ljubianka, där han underkastades stränga förhör. Herr Moschetti hade själv varit i förhör under tre dagar i Ljubianka. Vidare förekom det ofta, att sjuka fångar fördes från Lefortovskajafängelset till Butyrka, där det fanns sjukavdelning.

Bland fångar i Lefortovskajafängelset, vilka under viss tid förts till Ljubianka erinrade sig herr Moschetti sin landsman Tozzi samt tyske pressattachén i Ankara, Schmidt du Monde.

Fram mot hösten 1950 stod det klart för herr Moschetti att någon ändring snart skulle inträffa. Ryssarna hade nämligen börjat öka matrånsonerna och intresserade sig mer för fångarna. I september 1950 blev hela den italienska gruppen förd från Moskva till Wiener-Neustadt, där de in-

kvarterades i ett läger under en månad. Endast en person, en kvinna, hade avlidit under fängelsevistelsen. Som allmänt intryck ansåg sig herr Moschetti kunna säga, att behandlingen var relativt human i fängelserna i Moskva. Någon direkt tortyr hade icke förekommit, men förhören voro mycket tröttande, enär de nästan alltid höllos på nätterna. Födan var genomgående dålig och otillräcklig, men herr Moschetti hade lyckats hålla sig tämligen bra uppe bådeⁱ kroppsligt och själsligt hänseende. Han hade ständigt försökt äta allt vad han kunnat få och då han kunde ryska språket hade han försökt att få lite extra matportioner, vilket stundom lyckats. Genom ständiga kroppsövningar hade han hållit kroppen i god form och genom språkövningar m.m. hade han tvingat hjärnan att arbeta. Det visade sig också sedan vid frigivningen, att herr Moschetti var den, som bäst klarat fängelsetiden i såväl kroppsligt som mentalt hänseende, och så snart han kom i förbindelse med sina landsmän, hade han börjat göra anteckningar om namn på sådana fångar, som han på ett eller annat sätt kommit i förbindelse med eller hört andra omnäma. Några av hans landsmän hade varit totalt nere i mentalt hänseende. Sålunda kunde t.ex. dr. de Mohr icke ens erinra sig sin svärfaders namn, och några uppgifter om namn på medfångar hade dr. de Mohr icke kunnat lämna med undantag för ett namn på hans cellkamrat, tyske medborgaren Supprian, då herr Moschetti under hösten 1950 talade med honom. Under 1951 hade herr Moschetti icke talat med honom.

Vid återkomsten till Italien hade minister Odenigc uppdragit åt herr Moschetti att skriva ut en lista med

namnen på de fångar, som herr Moschetti kunnat uppsnappa namnen på. Under fängelsevistelsen hade herr Moschetti på alla sätt försökt få så stor kännedom som möjligt om sina medfångar, och det var särskilt genom sina iakttagelser på väg ned till promenaderna i de små promenadgårdarna på fängelsegården, som herr Moschetti kunde skaffa sig kännedom om en del av sina medfångar. Fångar från flygel I och från flygel IV fördes samtidigt ned till skilda rastgårdar och vid passerandet utför trapporna kunde fångarna se varandra åtminstone vid vissa tillfällen. I rastgården hade herr Moschetti med en metallbit, som han brutit loss från sin säng, lyckats göra ett hål i väggen till den intilliggande rastgården, och på så sätt hade han då och då kunnat få en överblick över vilka fångar, som befunno sig där. I regel hade han i fängelset innehaft en liten blyertsstump, och detta hade underlättat hans ansträngningar att hålla en del namn i minnet, vilka namn han erhållit genom knackningssystemet. Han lyckades hålla kontakt med fångar såväl i grannzellen som i cellerna över och under honom. Genom anlitande av en tékittel som resonansbotten hade det t.o.m. lyckats förstärka ljudet, så att enstaka ord kunnat höras genom väggen till granncellen.

I enlighet med minister Odenigos uppdrag hade herr Moschetti gjort upp en förteckning, upptagande ett sextio-tal namn på tyskar, som befunno sig i Lefortovskaja eller Butyrkafängelset. Som sista punkt på denna lista upptog han den okände svensken i enlighet med dr. Rivos uppgift. Den ordagranna lydelsen är:

"Ein Schwede, dessen Name ich nicht kenne, Zellen-nachbar eines Ungarn Dr. Zoltan Rivo, welcher später in Jahren 1949-1950 mein Zellen-kamerad war. Dieser Schwede wurde 1942 - 1943 (?) nach Budapest geschickt um sich nach Möglichkeit dem Schutz von Juden gegen die deutschen Rassengesetze zu widmen."

Denna lista lämnade herr Moschetti till vederbörande tjänsteman i italienska utrikesdepartementet vid något tillfälle antingen i slutet av oktober eller i början av november 1950, och han hoppades, att utrikesdepartementet sedan skulle vidarebefordra uppgifterna till vederbörande instanser. Själv var han icke i stånd att företaga någon tjänsteåtgärd, ty förhållandet var i själva verket så, att såväl han som hans återvändande kollegor betraktades med skepsis. Å ena sidan ville man låta påskina, att de voro fascister och å andra, att de kunde misstänkas för att ha blivit kommunister. Herr Moschetti anförde, att italienska staten icke på något sätt tagit sig an Moschettis familj och icke betalat ut ett öre till familjen under hela den tid, Moschetti varit fängslad och ej heller efter hans återkomst.

Med hänsyn till sin osäkra ställning - herr Moschetti innehar en anställning vid italienska konsulatet i Hamburg, vilken närmast kan betecknas som en arvodsbefattning, - ville herr Moschetti icke överlämna en kopia till oss av den av honom uppgjorda listan, enär han fruktade, att det skulle kunna bli komplikationer, om svenska utrikesdepartementet gjorde någon förfrågan hos italienska utrikesdepartementet. Han trod-

de sig förstå, att vederbörande i italienska utrikesdepartementet icke vidarebefordrat de av honom lämnade uppgifterna, och han hade själv tillställt Suchdienst i Hamburg en kopia av listan, då han för några månader sedan kom till Hamburg. Då den italienska ministern i Bonn på hösten 1950 skulle avresa till Bonn och lämna sina akkreditivbrev till dr. Adenauer hade ministern bett Moschetti ge honom en kopia av den till italienska utrikesdepartementet ingivna listan. Herr Moschetti hade då i största hast under den kommande natten måst skriva ut en lista efter sina originalanteckningar, så att ministern kunde få den med sig följande dag. Denna lista upptog ytterligare 2 eller 3 namn, som herr Moschetti fått reda på. Överlämnandet av lista nr: 2 till italienska ministern skedde någon gång mellan 25/11 - 5/12 1950.

Då jag kände till, att Moschettis lista upptog även namnet Roedel, frågade jag honom, hur han fått kännedom om detta namn och om det var dr. de Mohr, som möjligtvis lämnat detta namn. Herr Moschetti förklarade, att han icke erhållit denna namnuppgift från dr. de Mohr, utan herr Moschetti hade själv sett Roedel i fängelset och han kände igen honom från Bukarest.

På fråga om Ronchi bidragit med några namnuppgifter förklarade herr Moschetti, att Ronchi befann sig i ett djupt deprimerat tillstånd och att han lidit mycket hårt av fängelsevistelsen, varför han icke kunnat bidra med några uppgifter, detta så mycket mer som han talade endast italienska.

Med tanke på, att Mochetti av allt att döma haft

ögonen med sig och då fångar från just flygel I, där Wallenberg efter de Mohrs utsago skulle ha suttit från april 1945 till fram mot slutet av 1946, fått gå ned till rastgården samtidigt med Moschetti, uppvisades några fotografier av Wallenberg för honom, men han kunde ej känna igen Wallenberg.

Som ett bevis på att fängelseledningen uppträder korrekt anförde herr Moschetti bl.a. att han t.ex. återfick både sitt armbandsur och sin reservoïrpenna, då han frigavs. Behandlingen på sjukavdelningen var relativt god, och synbarligen gjorde läkaren och ledningen i övrigt vad göras kunde för att fångarna skulle förbli vid liv och hälsa.

Konklusion:

Av särskilt intresse anser undertecknad vara, att herr Moschettis från dr. Rivo erhållna uppgift om att den okände svensken (Wallenberg) förvarats i en cell i översta våningen (den 4:e) sammanfaller med dr. de Mohrs uppgift, när han talar om att han genom tyske medborgaren Bergemann erfarit, att en svensk diplomat vid namn Wallenberg suttit i en cell i 4:e våningen.

Som personlig uppfattning av vittnet Moschetti vill jag framhålla, att han gav ett mycket gott intryck. Säkerligen är han norditalienare till ursprunget och hans utseende påminner alls ej om den genomsnittlige italienaren. I motsatts till dr. de Mohr var han aldrig så "tvärsäker" på ett visst datum utan måste tänka

efter och stundom korrigerar sig själv. Detta styrker mig i min uppfattning, att han icke hade lärt in någon läxa utan försökte komma fram till verkliga förhållandet på ett normalt sätt. Jag anser därför, att man kan fästa stor betydelse till hans utsago.

Till sist bör framhållas, att dr. Zoltan Rivo tro-
ligen ännu ej återkommit från Ryssland, såvitt herr Moschet-
tinerfarit. Han har varit i viss förbindelse med dr.
Rivos fader och låtit honom förstå, att sonen levde på
hösten 1950.

Stockholm den 16 januari 1952.

(Otto Danielsson)

Avskrift. (av Monckton-Löf, se journalen i ar
Dokumentation)

MEGYESY - SCHWARZ Alfons, Incaricato d'Affari ungherese
a Bucarest. (24/IX/1944 - 2/IX/1950)

Suo fratello: Monsignor Robert M. vescovo(?)
a V e s z p r i n. Suo padre: generale Eugenio
M. S o p r o n, Meinetelep(?) 6

BARNA colonello, addetto militare a Bucarest.
(24/IX/1944 - 1948)

SZOKÁCS János addetto commerciale Legazione ungherese
a Sofia. (X/1944 - IX/1950)

SZÖKE Emő colonello, addetto militare Sofia (X/1944
- 1948)

JAKAB Margit segretaria dell'addetto commerciale dr.
Szokacs, Sofia. (X/1944 - IX/1950)

PROKES Stefan della legazione di Sofia. (X/1944 -
14/II/1950) Deceduto il 14/II/1950 in prigione.
Si trovava allora in cella con il dott. Grazia.
Fratello: E. Ernst, W i e n Naglergasse 9 - II
piano, int.11 (prof.)

KATONA Sándor autista legazione Sofia. (X/1944 - XII
1945)

VEREBEJ Rudi radista Legazione ungherese Sofia.
(X/1944 - IX/1950). Ex impiegato presso la Tungs-
ram, Budapest. Moglie a Budapest, dove gestisce
un negozio di fiori vicino al cimitero nei pressi
del "Keleti Paja Udvar".

ARACKY Pál, (X/1944 - 1/IV/1950)

LAUB Emil, (X/1944 - 1/IV/1950)

RIVO Zoltan, padre Pal, Uj Csanálos (m.Zemplin)

(X/1944 - IX/1950) tutti e tre laureati horisisti
presso l'Università di Sofia.

HATZ Otto, colonello, ex addetto militare ungherese a So-
fia (predecessore di Szoke). Nel 1945 già al tempo
dell'occupazione russa di Budapest sembra sia stato
comandante militare di Budapest. (- IX/1950)

WERT Heine, generale. Sembra sia stato capo delle Forze
Armate ungheresi fino al 1943.
(V-IX/1950)

X Szerghelj, inserviente Legazione ungheresedi Sofia. Di
origine russa. Nel 1947 é stato condannato a morte.
In seguito a domanda di grazia la pena capitale fu
commutata in 15 anni di lavori forzati (credo sulla
isola di Sachalin)

Per FROKES Stefan avvisare anche: Maria Faderni, Wien,
Marianenweg 13, che ha un figlio da lui.

Vidimeras:

Sergio Anzani Maria Anzani

9. 1. 1912 över de första mätningarna.

